

ANTAGNA TEXTER

P8_TA(2018)0034

Ryssland, fallet Oyub Titiev och människorättscentrumet Memorial

Europaparlamentets resolution av den 8 februari 2018 om Ryssland, fallet Oyub Titiev och människorättscentrumet Memorial (2018/2560(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Ryssland, i synnerhet resolutionen av den 13 juni 2013 om rättsstatsprincipen i Ryssland¹, den 13 mars 2014 om Ryssland: domarna mot demonstranter som deltog i händelserna på Bolotnajatorget² den 23 oktober 2014 om upplösning av den icke-statliga organisationen Memorial (vinnare av Sacharovpriset 2009) i Ryssland³, av den 12 mars 2015 om mordet på den ryske oppositionsledaren Boris Nemtsov och den demokratiska situationen i Ryssland⁴, av den 24 november 2016 om fallet Ildar Dadin, samvetsfånge i Ryssland⁵ och av 6 april 2017 om Ryssland, gripandet av Aleksej Navalnyj och andra oppositionella⁶.
- med beaktande av uttalandet av den 12 januari 2018 från ordförandena för parlamentets utrikesutskott respektive underutskott för mänskliga rättigheter, där det påyrkades en omedelbar frigivning av människorättsförsvararen Oyub Titiev,
- med beaktande av artikel 5 i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och artikel 7 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som båda föreskriver att ingen får utsättas för tortyr eller grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och som Ryssland är part i,
- med beaktande av EU:s uttalande av den 19 januari 2018 om människorättskränkningar avseende människorättscentrumet Memorial i Ryssland och uttalandet av den 11 januari 2018 från Europeiska utrikestjänstens talesperson om att föreståndaren för människorättscentrumet Memorial i Tjetjenien, Oyub Titiev, berövats sin frihet,
- med beaktande av att Europarådets kommitté för förhindrande av tortyr besökte

¹ EUT C 65, 19.2.2016, s. 150.

² EUT C 378, 9.11.2017, s. 250.

³ EUT C 274, 27.7.2016, s. 21.

⁴ EUT C 316, 30.8.2016, s. 126.

⁵ Antagna texter, P8_TA(2016)0446.

⁶ Antagna texter, P8_TA(2017)0125.

Tjetjenien i Ryska federationen i november och december 2017,

- med beaktande av konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,
- med beaktande av FN:s förklaring om försvarare av de mänskliga rättigheterna, som antogs av FN:s generalförsamling den 9 december 1998,
- med beaktande av det befintliga partnerskaps- och samarbetsavtal som upprättar ett partnerskap mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Ryska federationen, å andra sidan, och av de avbrutna förhandlingarna om ett nytt avtal mellan EU och Ryssland,
- med beaktande av den sjunde återkommande rapporten om Ryska federationen, som behandlades av FN:s kommitté för mänskliga rättigheter vid dess 3 136:e och 3 137:e möten den 16 och 17 mars 2015,
- med beaktande av Europeiska rådets riktlinjer av den 24 juni 2013 för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella (hbti-personer),
- med beaktande av artiklarna 135.5 och 123.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Som fullvärdig medlem av Europarådet och signatärstat till FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och FN-konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning har Ryssland förbundit sig att följa principerna om demokrati, rättsstatlighet och respekt för grundläggande friheter och mänskliga rättigheter. Ryssland har en skyldighet och de medel som krävs för att utreda brott som begåtts av tjetjenska myndigheter. Ryssland har ratificerat 11 av de 18 internationella fördragen om mänskliga rättigheter.
 - B. Oyub Titiev, som är föreståndare för människorättscentrumet Memorial i Tjetjenien, den människorättsorganisation som vann Sacharovpriset 2009 (och brukar kallas Memorial) greps den 9 januari 2018 av tjetjensk polis och anklagades för narkotikainnehav. Titiev har bestridit dessa anklagelser och olika icke-statliga organisationer och andra människorättsförsvarare har utdömt dem som uppdiiktade.
 - C. Den 25 januari 2018 upprätthöll Tjetjeniens högsta domstol det beslut som fattats av stadsdomstolen i Sjalinskij om att Oyub Titiev skulle förklaras häktad i två månader.
 - D. Den ryska strafflagen har ändrats och en ny artikel 212.1 har införts, enligt vilken en person kan åtalas för brott mot lagen om offentliga sammankomster, trots att denna ändring begränsar yttrande- och mötesfriheten.
 - E. De ryska myndigheterna är benägna att åsidosätta rätten att hålla sammankomster och har frihetsberövat över 1 000 demonstranter endast i staden Moskva och åtskilligt fler i många ytterligare ryska städer, efter de fredliga demonstrationer som hölls den 26 mars 2017.
 - F. Antalet politiska fångar i landet hade ökat avsevärt under de senaste åren och uppgick enligt människorättscentrumet Memorials människorättscentrum till 102 personer under 2016.

- G. Lagen om icke-statliga organisationer från 2012 har svårt kringskurit dessa organisationers förmåga att arbeta oberoende och fungera effektivt. Med stöd av denna lag har Memorial av Rysslands justitieministerium betecknats som en ”utländsk agent”.
- H. Jurij Dmitrijev, som är en historiker som arbetar för Memorial, ingick i det arbetslag som i Sandarmoch påträffade en massgrav där över 9 000 människor låg begravda, av vilka många varit medlemmar av den sovjetiska intelligentsian. Under de senaste åren har Memorial blivit den sista oberoende människorättsorganisationen med fortsatt verksamhet i Tjetjenien. Det är högst sannolikt att angreppen på människorättsförsvarare i Tjetjenien, bland annat också de fiktiva brottsanklagelserna mot Oyub Titiev samt mordbrandsangreppen i de angränsande republikerna, iscensattes som repressalier mot Memorial för att den organisationen avslöjat människorättskränkningar i Tjetjenien och sökt utverka rättvisa för dem.
- I. År 2009 delade Europaparlamentet ut Sacharovpriset för tankefrihet till människorättsgruppen Memorial.
- J. I det demokratiindex som förs av tidskriften *The Economist* kom Ryssland år 2017 på 135:e plats av 167 länder, vilket innebär en avsevärd tillbakagång jämfört med att landet kom på 102:a plats 2006.
- K. Kränkningarna av hbtqi-personers mänskliga rättigheter i Tjetjenien inger allvarlig oro. Ryssland har undertecknat ett flertal internationella fördrag om de mänskliga rättigheterna och, i egenskap av medlem av Europarådet, också den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och är således skyldigt att slå vakt om säkerheten för alla personer som kan tänkas bli utsatta för risk. Europeiska unionen har vid upprepade tillfällen erbjudit extra stöd och experthjälp för att hjälpa Ryssland att modernisera och efterleva sin konstitutionella och rättsliga ordning, i enlighet med Europarådets normer. Ryssland har en skyldighet och de medel som krävs för att utreda brott som begåtts av tjetjenska myndigheter. Homosexualitet avkriminaliserades i Ryska federationen 1993.
1. Europaparlamentet yrkar på omedelbar frigivning av föreståndaren för människorättscentrumet Memorial i Tjetjenien, Oyub Titiev, vilken den 9 januari 2018 berövats sin frihet och därefter officiellt anklagats och häktats på fiktiva anklagelser för olagligt förvärv och innehav av narkotika. Parlamentet uppmanar med kraft de ryska myndigheterna att säkerställa fullständig respekt för Titievs mänskliga och juridiska rättigheter, bland annat tillgång till advokat och medicinsk vård, fysisk integritet och värdighet, samt skydd mot trakasserier från rättsväsendets sida, kriminalisering och godtyckligt gripande.
 2. Europaparlamentet beklagar djupt uttalandet från Tjetjeniens myndigheter med anklagelser mot människorättsförsvarare och människorättsorganisationer. Parlamentet noterar med oro att gripandet kommit kort efter att talmannen för Tjetjeniens parlament, Magomed Daudov, gått ut med kommentarer i offentligheten, där han förefaller godkänna våld mot människorättsförsvarare.
 3. Europaparlamentet anser att gripandet av Titiev är en del av en oroväckande utvecklingsgång med gripanden av, angrepp på, skrämstaktik mot och förtal av oberoende journalister och människorättsförsvarare i Tjetjenien. Parlamentet påpekar såsom andra exempel på denna trend bland annat gripandet av ordföranden för de

kaukasiska folkens församling, Ruslan Kutaev, samt journalisten Zhalaudi Geriev, som bägge dömdes på tvivelaktiga narkotikarelaterade grunder under 2014 respektive 2016.

4. Europaparlamentet uttrycker djup oro över att ingen än så länge ställts inför rätta för mordet på Natalia Estemirova, som före Oyub Titiev var föreståndare för Memorial och människorättsaktivist i Tjetjenien. Hon bortfördes utanför sitt hem i Groznyj och påträffades senare samma dag skjuten i närheten av byn Gazi-Yurt i det angränsande Ingusjien. Parlamentet uppmanar med kraft de ryska myndigheterna att seriöst undersöka detta brott. Parlamentet erinrar sig här att ytterligare en människorättsjurist och aktivist, Stanislav Markelov, som var känd för sitt arbete med övergrepp i Tjetjenien, blev skjuten i centrum av Moskva 2009.
5. Europaparlamentet uppmanar med kraft de ryska myndigheterna att omedelbart sätta stopp för denna oroväckande utvecklingsgång med gripanden av, angrepp på, skrämselfaktik mot och förtal av oberoende journalister och människorättsförfvarare som arbetar i denna region av Ryska federationen, eftersom detta innebär ett brott mot deras rätt till yttrandefrihet. Parlamentet fördömer de tjetjenska myndigheternas angrepp på människorättsförfvarare och uppmanar med kraft Moskva att få slut på dessa angrepp och stimulera till ett normalt arbetsklimat för människorättsförfvarare och människorättsorganisationer i Tjetjenien och andra delar av Ryska federationen.
6. Europaparlamentet uttrycker djup oro över att villkoren för det kritiskt inställda civila samhället i Ryssland blir allt värre, särskilt de organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter och demokratiska friheter och i det sammanhanget uttrycker kritik mot statens politik. Parlamentet understryker att Memorial, som vann Sacharovpriset 2009, är en av de största auktoriteterna på området mänskliga rättigheter i dagens Ryssland och blivit den sista oberoende människorättsorganisationen med fortsatt verksamhet i Tjetjenien, samt uttrycker sin solidaritet med och sitt starka stöd till dess hängivna arbete.
7. Europaparlamentet uppmanar de ryska myndigheterna att skydda alla ryska medborgare från rättsstridiga övergrepp. Parlamentet uppmanar de ryska myndigheterna att omedelbart upphöra med tillslagen mot yttrandefriheten i Tjetjenien och att tillhandahålla effektiva säkerhetsgarantier för vittnen och offer för övergrepp, samt att ställa dem som begått övergrepp inför rätta. Parlamentet understryker att Ryssland och dess regering bär det yttersta ansvaret för att utreda dessa gärningar, ställa förövarna till svars och skydda alla ryska medborgare från rättsstridiga övergrepp.
8. Europaparlamentet påtalar som ett ytterligare exempel på den förföljelse och de trakasserier som människorättsorganisationer utsätts för i norra Kaukasien det mordbrandsangrepp som förövades den 17 januari 2018 mot Memorials kontor i den angränsande republiken Ingusjien, liksom också angreppet den 22 januari 2018 när okända mordbrännare tände på en bil som tillhörde Memorials lokala kontor i Dagestan. Parlamentet fördömer dessa angrepp och uppmanar med kraft de ryska myndigheterna att effektiva utreda dessa och andra angrepp på Memorials egendom samt hoten mot dess personal, och se till att de ansvariga för dem ställs till svars.
9. Europaparlamentet uppmanar de ryska myndigheterna att högprioritera att det omedelbart görs oberoende, objektiva och genomgripande undersökningar av den djupt beklagliga utvecklingen i Tjetjenien. Parlamentet uppmanar de ryska och tjetjenska myndigheterna att rätta sig efter inhemsk lag och internationella åtaganden, att

upprätthålla rättsstaten och allmängiltiga människorättsnormer samt att se till att alla personer som kan tänkas vara riskutsatta får åtnjuta säkerhet och demokratiska friheter.

10. Europaparlamentet noterar Memorials begäran om att fallet Titiev ska undersökas utanför Tjetjenien.
11. Europaparlamentet fördömer angreppen på andra civilsamhällesgrupper och icke-statliga organisationer i Tjetjenien, bland dem också angreppen på och förtalskampanjerna mot den gemensamma rörliga gruppen av människorättsförsvarare i Tjetjenien, vilka ledde till att gruppen av säkerhetsskäl drogs tillbaka från Tjetjenien 2016.
12. Europaparlamentet uttrycker djup oro över rapporterna om godtyckliga gripanden och tortyr av personer som uppfattas som hbt-personer i Tjetjenien. Parlamentet uppmanar myndigheterna att sätta stopp för denna kampanj av förföljelse och tillåta internationella människorättsorganisationer att genomföra en trovärdig utredning av de påstådda brotten. Parlamentet fördömer också att personer dödas av anhöriga i så kallade hedersmord och beklagar djupt att Tjetjeniens myndigheter stöder sådana brott och uppmuntrar dem.
13. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, Europeiska utrikestjänsten och medlemsstaterna att hjälpa dem som flytt från Tjetjenien och avslöja denna övergreppskampanj. Parlamentet välkomnar att ett antal medlemsstater beviljat asyl till sådana offer, och uppmanar alla medlemsstater att, i enlighet med europeisk och nationell lag, fortsätta eller intensifiera förfarandena för handläggning av asylansökningar från offer, journalister och människorättsförsvarare.
14. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och Europeiska utrikestjänsten att säkerställa att samtliga fall där personer lagförts på politiska grunder tas upp vid människorättssamråden mellan EU och Ryssland, när dessa samråd återupptas, och att Rysslands företrädare vid dessa samråd formellt anmodas att bemöta vart och ett fall, samt att rapportera till parlamentet om sina diskussioner med de ryska myndigheterna.
15. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, Ryska federationens president, regering och parlament samt myndigheterna i Tjetjenien.